

СЕНАТ У СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА В 1989-2009 РОКАХ

У статті досліджено еволюцію Сенату після його відновлення в структурі органів влади Республіки Польща в 1989 році. Відзначено, що в процесі реалізації законодавчої функції відбувається найбільш активна співпраця між Сеймом і Сенатом. На основі проведеного дослідження визначено досвід Польщі, який може бути корисним для оптимізації роботи державних органів нашої держави. Аналізуючи питання бікамералізму в Польщі, слід зазначити, що протягом існування Сенату з 1989 року, дебати щодо його продовжувати реформи та вдосконалення. Серед останніх пропозицій, які безпосередньо впливають на продуктивність законодавчих функцій парламенту є: 1) збільшити до 3/5 необхідної більшості відкинути рішення Сенату щодо закону, прийнятого Сеймом; 2) здійснення участю Сенату в повторно прийняття законів, коли veteraanі президента; 3) запровадження єдиної (примирення), Комісія Сейму і Сенату, для вироблення спільних позицій та рішень можливих конфліктів між палатами парламенту. Проблема польського парламенту, який вимагає термінової уваги, є відсутність диференціації політичного складу Сейму і Сенату. Практика функціонування двопалатні парламенти доводить, що сенс існування другій камері найбільш очевидні, коли його політичне композиції значно відрізняється від першого складу. Це досягається за допомогою різних видів представлення обох палат (наприклад, нижня палата парламенту, політичне представництво, вище – територіальне представництво), а також відмінні основи для вибору і каденції камер. У Польщі «Закону про вибори до Сейму та Сенату» не забезпечує достатніх механізмів, які відрізняють результати Виборів в обох палатах. Введення мажоритарної системи виборів в Сенат (якщо пропорційно в раціон) не такий механізм в умовах панування політичних партій в політичному житті країни. В результаті, Сейм і Сенат буде здійснювати загальну політику, тип уявлення. В кінці статті автор вважає за необхідне зосередити увагу на наступних факторів, які повинні бути прийняті до уваги при розгляді запровадження в Україні двопалатного парламенту, враховуючи досвід Польщі. По-перше, введення сенату зміцнить процес демократизації державної влади в Україні, сприятиме ширшому поданням територіальних інтересів на державному рівні. Тим не менш, введення в Україні Сенату на сучасному етапі може порушити існуючі, а також дуже нестійкі, механізми взаємодії органів державної влади. Ви також повинні враховувати, що в Україні, на відміну від Польщі, друга камера традиційно не був членом законодавчого органу, і, отже, не має досвіду функціонування двопалатного парламенту.

Ключові слова: бікамералізм; парламент; органи державної влади.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями.

Досвід функціонування двопалатного парламенту в Польщі може бути досить корисним для України. Врахування позитивів і негативів польського бікамералізму допоможе з'ясувати питання необхідності запровадження в Україні другої палати парламенту, а в разі позитивної відповіді, сприятиме пошуку більш ефективної моделі двопалатного парламенту в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Проблема взаємодії законодавчих органів Республіки Польща є недостатньо дослідженою в українській історіографії. Лише окремим аспектам даного питання, в контексті розгляду інших державно-управлінських і політологічних проблем, були присвячені наукові праці вітчизняних вчених, серед яких слід виокремити В. Журавського, Є. Скребця, О. Фісуна, Н. Бокало, С. Трохимчука, Г. Зеленько. Серед праць польських науковців дослідження Я. Окжешика, П. Сарнецького, М. Добровольського, В. Мачейка, В. Орловського, Б. Банацака та інших.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Проте у перерахованих наукових розвідках питання

взаємодії Сенату із Сеймом не розглядаються комплексно.

Формулювання цілей статті.

Метою статті є з'ясування ролі та місця Сенату в системі органів державної влади Республіки Польща, визначення його функцій. Особлива увага у статті зосереджена на визначенні того досвіду, який може бути корисним для оптимізації роботи державних органів нашої держави.

Викладення основного матеріалу.

Сенат в Польщі має багатовікову традицію. Він історично старший навіть за Палату Депутатів, тому що бере свій початок від Королівської Ради, яка остаточно склалася в середині XIV століття. Після відокремлення наприкінці XV століття Палати Депутатів, Королівська Рада перетворюється в Сенат і, таким чином, відбувається оформлення двопалатного парламенту в Польщі. Двопалатна структура польського парламенту зберігалася згідно з Конституціями від 3 травня 1791 року, від 27 листопада 1815 року, від 17 березня 1921 року і від 23 квітня 1935 року. Після Другої світової війни інституція Сенату була скасована на підставі результатів референдуму 1946 року, які були сфальсифіковані. За часів Польської Народної Республіки Сейм був єдиною палатою польського парламенту.

З початком трансформації державного устрою в процесі переговорів «Круглого столу» (6 лютого – 5 квітня 1989 року) було прийняте рішення про створення в Польщі другої палати парламенту – Сенату. Передбачалося, що Сенат складатиметься зі 100 сенаторів, обраних у цілковито вільних виборах. У порозуміннях досягнутих під час переговорів «Круглого столу» підкреслювалося, що створення Сенату сприятиме істотному зміцненню законодавчої влади. Передбачалося, що «Сенат матиме право законодавчої ініціативи, а також розглядатиме ухвалені Сеймом закони. Сенат може виступити проти прийняття закону, тоді повторно його ухвалення вимагатиме від Сейму більшості у 2/3 голосів». Також Сенат разом з Сеймом мав реалізовувати конституційну функцію: брати участь у прийнятті та внесенні змін до Конституції. Стосовно контрольних повноважень вищої палати було прийняте більш загальне формулювання «Сенат обраний суверенною волею народу буде здійснювати істотний контроль, особливо в сфері прав людини і законності, а також у суспільно-економічному житті». Крім цього кандидатури призначених Сеймом Омбудсмена і Голови Контрольної Палати також вимагали згоди Сенату [3, с. 10]. Всі перераховані положення були закріплені у Законі про зміну Конституції від 7 квітня 1989 року.

Характеризуючи роль Сенату в цей період, можна погодитися з думкою польського науковця П. Сарнецького, що Сенат відродився переважно у формі палати «роздумів і обговорення», сконцентрованої в основному на законодавчій функції, а не у формі палати «опору», інституції зрівноваженої з першою палатою парламенту і такою, що є для неї повноправним партнером [4, с. 15].

Пізніше компетенції Сенату поступово розширюються, за ним визнається право участі у призначенні

членів Національної Ради Юстиції, внесення скарг до Конституційного Суду, розгляду звітів Омбудсмена, отримання сенаторами інформації про діяльність від органів державної адміністрації. Сенатори отримали право участі у сесіях органів місцевого самоврядування і право втручання в діяльність органів державної адміністрації.

Процес формування відносно рівної правової позиції Сейму і Сенату було фактично закінчено з прийняттям 17 жовтня 1992 року так званої Малої Конституції – Конституційного Закону про взаємовідносини між законодавчою і виконавчою владою Республіки Польща та про місцеве самоврядування. У ньому вперше чітко сформульовано, що Сенат разом із Сеймом є органом законодавчої влади. З Конституції ліквідовано запис, який трактував лише Сейм найвищим органом державної влади, таким чином усунуто його керівну позицію серед державних органів. Сенат отримав компетенцію виражати згоду, без участі Сейму на проголошення Президентом загальнонаціонального референдуму і участі разом із Сеймом в процесі ратифікації і проголошення міжнародних договорів. Водночас Сенат було виключено з процедури вираження згоди на подовження Президентом надзвичайного стану в державі. Також до найважливіших рішень Малої Конституції слід віднести засаду, згідно з якою постанова Сенату про неприйняття закону або про внесення поправки Сенату до закону вважалася прийнятною, якщо Сейм не відхилив її абсолютною більшістю голосів. Таким чином Сейму було знижено межі більшості голосів, необхідних для подолання вета Сенату: з 2/3, зазначених в порозуміннях «Круглого столу», до абсолютної більшості [5, с. 396–399].

Функції і повноваження парламенту були доповнені і конкретизовані у прийнятій 2 квітня 1997 року Конституції Республіки Польща. У ній була визначена модель двопалатного парламенту, яка характеризується наявністю двох окремих органів законодавчої влади – Сейму і Сенату. Сейм займає домінуючу позицію. Сенат має право законодавчої ініціативи, може вносити поправки до законів, прийнятих Сеймом або пропонувати їх відхилення. Друга палата парламенту бере участь в ухваленні закону про бюджет, змін до конституції, а також приймає рішення про вираження згоди на ратифікацію міжнародних умов. Сенат, згідно з польською традицією, не володіє владними повноваженнями по відношенню до уряду, проте бере участь у призначенні деяких державних органів.

В процесі діяльності Сенат виконує низку державно-управлінських функцій, серед яких законодавча, конституційна, контрольна, креаційна (системоутворююча). Основна частина компетенцій Сенату як законодавчого органу природньо відноситься до законодавчої функції. Визначимо основні законодавчі компетенції Сенату:

- право законодавчої ініціативи;
- висловлення власної позиції щодо законів прийнятих Сеймом;
- участь у ратифікації міжнародних угод.

Правом законодавчої ініціативи наділені поряд із Сенатом депутати, Президент і Рада Міністрів, а

також група громадян (100 тис. чол.), які володіють виборчими правами. Стосовно законодавчої ініціативи Сенату, слід зазначити про відсутність сутнісних обмежень щодо її тематики. Існує лише одне обмеження, яке стосується обох палат парламенту: згідно зі статтею 221 Конституції, виключно Рада Міністрів має право законодавчої ініціативи щодо закону про державний бюджет, закону про провізорний бюджет, про зміни до закону про державний бюджет, про отримання державної позики, а також щодо закону про надання фінансових гарантій державою [1]. Право законодавчої ініціативи надається Сенатові як цілісному органу, тому необхідною є його відповідна ухвала. Це говорить про певну дискримінацію Сенату порівняно з Сеймом, у якому право законодавчої ініціативи мають 15 депутатів. Також не зважаючи на те, що під сенатським законопроектом стоїть авторитет цілої палати, він не користується з жодних преференцій в Сеймі. До того ж в практиці наявні випадки, коли Сейм навіть не розглядає законодавчі ініціативи другої палати (наприклад, проект Закону про Карту Поляка 1999 року) [2, с. 124].

Сенатський проект не користується преференціями, тому як й інші проекти підлягає трьом читанням, розглядам у комісіях, до нього можуть бути внесені депутатські та урядові поправки, він може бути

відхилений. Для відхилення сенатського законопроекту конституція не вимагає, порівняно з іншими проектами (урядовими, президентськими чи депутатськими), певної особливої більшості голосів.

Проект Сенату представляється і обґрунтовується у Сеймі сенатором-репрезентантом, який також зобов'язаний брати участь у роботі над проектом відповідних комісій Сейму, після першого і другого читання, надаючи необхідну інформацію і обґрунтовуючи пропонувані рішення. На вимогу сеймових комісій Маршал Сейму може повернути проект закону Сенатові з пропозицією його доопрацювання, а особливо обговорення змін запропонованих сеймовими комісіями і наданні можливих фінансових наслідків такого доопрацювання. На підставі п. 4 ст. 119 Конституції Сенат може відізвати власний законопроект до закінчення другого читання у Сеймі. Сенат міг би, як ініціатор законопроекту, вносити до нього автопоправки до кінця другого читання, проте це вимагало би від нього окремої постанови, тому що право таке не надається окремому сенатору, який представляє законопроект у Сеймі [4, с. 58].

Реалізує Сенат власне право законодавчої ініціативи досить рідко, що ілюструє наступна таблиця. Хоча в зазначені роки можна прослідкувати тенденцію активізації законодавчої ініціативи Сенату.

Таблиця 1

КІЛЬКІСНЕ ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ СЕНАТУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА (1989-2009 РР.)

Каденція	Кількість ініціатив	Прийняті Сеймом
1989-1991	27	17
1991-1993	9	4
1993-1997	19	7
1997-2001	27	14
2001-2005	26	16
2005-2007	19	3
2007-2009	61	33
Разом	188	94

В таблиці використані дані Канцелярії Сенату Республіки Польща.
Режим доступу: <http://www.senat.gov.pl>

Причини такої «пасивності» Сенату, за слушною думкою Я. Окжешика, криються у наступному:

- сенат не має відповідного експертного забезпечення;
- процедура висування ініціативи цілою палатою є досить складною і довготривалою;
- учасний законодавчий процес все частіше характеризується тенденцією до зосередження законодавчої ініціативи у виконавчій гілці влади [2, с. 124].

Очевидно, що законодавча ініціатива Сенату має велике значення, проте основною є подальша робота із законами прийнятими Сеймом. Закон після

направлення до Сенату, передається Маршалом палати до відповідних комісій задля опрацювання і надання Сенатові звіту про можливу позицію Сенату щодо даного закону. Позиція Сенату може включати три варіанти: прийняття закону без змін, внесення поправок до закону і відхилення закону в цілому. У першому випадку Закон скеровується до Президента з метою промульгації. У випадку внесення поправок Сенату, закон повертається до Сейму. Сейм може відхилити поправки абсолютною більшістю голосів, але якщо цього не відбувається, то поправки вважаються прийнятими і закон скеровується до президента. Ідентичним шляхом відбувається

відхилення сенатського вето стосовно певного закону. У випадку коли пропозиція про відхилення постанови Сенату не отримає вимаганої абсолютної більшості голосів, закон вважається не прийнятим, а Сейм може його розглядати повторно лише після нової процедури законодавчої ініціативи.

В основному Сенат використовує другу з перерахованих можливостей. Наступна таблиця містить статистичні дані щодо внесення Сенатом поправок до законів прийнятих Сеймом.

Таблиця 2

ПОРІВНЯННЯ КІЛЬКОСТІ ЗАКОНІВ ДО ЯКИХ СЕНАТ ВНІС ПОПРАВКИ

Каденція	Закони розглянуті Сенатом	Закони, прийняті без поправок	Закони, до яких Сенат вніс поправки
1989-1991	261	172	84
1991-1993	102	49	47
1993-1997	484	264	207
1997-2001	656	277	372
2001-2005	899	398	495
2005-2007	386	207	175
2007-2009	429	228	198
Разом	3217	1595	1578

В таблиці використані дані Канцелярії Сенату Республіки Польща.
Режим доступу: <http://www.senat.gov.pl>

З огляду на запропоновані дані видно, що майже до половини усіх законів розглянутих Сенатом було внесено поправки. Проте кількість внесених Сенатом змін не може свідчити про ефективність діяльності Сенату в цій сфері. Як свідчать критики бікамералізму в Польщі, більшість поправок мають редакційний, а не сутнісний характер. Проте серед прийнятих Сеймом поправок є такі, які не тільки суттєво змінили діюче право, а також безпосередньо вплинули на щоденне життя громадян. Назвати хоча б

поправки внесені до законів, що регулюють засади оподаткування (можливість утримання від оподаткування витрат на освіту дітей), а також до Закону про внесення змін до Кодексу праці (зрівняння правового статусу жінок і чоловіків при оформленні відпусток пов'язаних з вихованням дитини до 4 років) [2, с. 127].

Особливу увагу в цьому контексті слід приділити питанню реакції Сейму на поправки внесені Сенатом до законів ухвалених Сеймом.

Таблиця 3

РЕАКЦІЯ СЕЙМУ НА ПОПРАВКИ ВНЕСЕНІ СЕНАТОМ ДО ЗАКОНІВ

Каденція	Кількість законів, до яких Сенат вніс поправки	Кількість законів до яких Сейм прийняв всі поправки	Кількість законів до яких Сейм прийняв частину поправок	Кількість законів до яких Сейм відхилив всі поправки
I	84	18	49	11
II	47	13	24	6
III	207	37	157	13
IV	372	106	238	26
V	495	219	260	15
VI	175	78	81	13
VII	198	122	59	8
Всього	1578	593	868	92

В таблиці використані дані Канцелярії Сенату Республіки Польща.
Режим доступу: <http://www.senat.gov.pl>

Наведені відомості вказують на зростання поваги з боку Сейму законодавчій діяльності Сенату. Вона знаходить відображення у збільшенні кількості законів, до яких Сейм приймає всі застереження Сенату. Іншим показником, що ілюструє даний процес є кількість сенатських поправок прийнятих Сеймом, яка зростає кожної каденції: під час III каденції Сейм прийняв 65,9 % поправок, під час IV – 72,5 %, V каденції – 83,0 %, VI каденції – 81,8 % [2, с. 145], а під час VII каденції – 88,7 %. В контексті розгляду питання про поправки Сенату слід звернути увагу на відсутність

будь-яких арбітражних (узгоджувальних) механізмів між двома палатами.

Досить рідко Сенат використовує можливість відхилення закону в цілому. Це обумовлене меншою ефективністю такої діяльності: наскільки Сейм лише у 5,8 % випадків відхилив всі поправки Сенату, настільки сенатське вето було відхилене у 60 % випадків. Така тенденція також пояснюється мінімальною різницею у політичному складі обох палат парламенту, тому значних ідеологічних та програмних розходжень між ними майже не буває.

Таблиця 3

СТАТИСТИЧНЕ ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНІВ ВІДХИЛЕНИХ СЕНАТОМ

Каденція	Кількість пропозицій про відхилення	Пропозиції прийняті Сеймом	Пропозиції відхилені Сеймом
1989-1991	6	3	3
1991-1993	7	3	4
1993-1997	11	4	7
1997-2001	5	3	2
2001-2005	6	1	5
2005-2007	4	1	3
2007-2009	1	1	0
Разом	40	16	24

В таблиці використані дані Канцелярії Сенату Республіки Польща.
Режим доступу: <http://www.senat.gov.pl>

Висновки та перспективи подальших розвідок.

Аналізуючи питання бікамералізму в Польщі, необхідно зазначити, що протягом існування Сенату починаючи з 1989 року тривають дискусії стосовно його реформування і удосконалення. Серед останніх пропозицій, які впливають безпосередньо на виконання законодавчої функції парламенту слід виділити: 1) збільшення до 3/5 більшості голосів необхідних для відхилення постанови Сенату щодо закону ухваленого Сеймом; 2) впровадження участі Сенату в повторному ухваленні законів після їх вето президентом; 3) запровадження спільної (узгоджувальної) комісії Сейму і Сенату, для вироблення спільних позицій і розв'язування можливих конфліктів між палатами парламенту.

Проблемою польського парламенту, яка вимагає негайного вирішення є також відсутність диференціації політичного складу Сейму і Сенату. Практика функціонування двопалатних парламентів доводить, що сенс існування другої палати найбільш очевидний, коли її політичний склад значно відрізняється від складу першої. Це досягається шляхом різного типу репрезентації обох палат (наприклад, нижча палата парламенту – репрезентація загальнополітична, вища – репрезентація територіальна), а також відмінних засад

вибору і каденції палат. В Польщі «Закон про вибори до Сейму і Сенату» не забезпечує достатніх механізмів, що диференціюють результати виборів до обох палат. Впровадження мажоритарної системи виборів до Сенату (при пропорціональних до Сейму) не стало таким механізмом в умовах домінування політичних партій в політичному житті країни. Як результат Сейм і Сенат реалізують загальнополітичний тип репрезентації.

Наприкінці статті автор вважає необхідним акцентувати на наступних факторах, які слід взяти до уваги при розгляді питання впровадження в Україні двопалатного парламенту, враховуючи проаналізований досвід Польщі. По-перше, запровадження Сенату посилить процес демократизації державної влади в Україні, сприятиме ширшому представництву територіальних інтересів на державному рівні. Проте запровадження в Україні Сенату на сучасному етапі може порушити існуючі, й до того ж досить нестабільні, механізми взаємодії органів державної влади. Також необхідно враховувати, що в Україні на відміну від Польщі друга палата традиційно не була елементом законодавчої влади, а отже не має досвіду функціонування двопалатного парламенту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sejm.gov.pl>.
2. Okrzesik J. Polski Senat: studium politologiczne / Janusz Okrzesik. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2008. – 201 s.
3. Porozumienia Okrągłego Stołu (Warszawa 6 lutego-5 kwietnia 1989 roku): [Opracowanie redakcyjne i techniczne W. Salmonowicz]. – Warszawa: NSZZ «Solidarność», 1989. – 272 s.
4. Sarnecki P. Senat RP a Sejm i Zgromadzenie Narodowe / P. Sarnecki. – Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 1999. – 112 s.

5. Ustawa konstytucyjna z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym // Mołdawa T. Konstytucje Polskie 1918-2008 / T. Mołdawa. – Warszawa, 2008. – S. 395-412.

С. В. Сорока,
Черноморский государственный университет им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

СЕНАТ В СИСТЕМЕ ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША В 1989-2009 ГОДАХ

Анализируя вопросы бикамерализма в Польше, следует отметить, что на протяжении существования Сената с 1989 года, дебаты относительно его продолжения реформы и совершенствования. Среди последних предложений, которые непосредственно влияют на производительность законодательных функций парламента являются: (1) увеличить до 3/5 необходимого большинства отвергнуть решение Сената относительно закона, принятого Сеймом; 2) осуществление участием Сената в повторно принятии законов, когда veteraani президента; 3) введение единой (примирения), Комиссия Сейма и Сената, для выработки общих позиций и решений возможных конфликтов между палатами парламента. Проблема польского парламента, который требует срочного внимания, является отсутствие дифференциации политического состава Сейма и Сената. Практика функционирования двухпалатные парламента доказывает, что смысл существования второй камере наиболее очевидны, когда его политическое композиции значительно отличается от первого состава. Это достигается с помощью различных видов представления обеих палат (например, нижняя палата парламента, политическое представительство, выше – территориальное представительство), а также отличные основы для выбора и каденции камер. В Польше «Закона о выборах в Сейм и Сенат» не обеспечивает достаточных механизмов, которые отличают результаты Выборг в обеих палатах. Введение мажоритарной системы выборов в Сенат (если пропорционально в рацион) не такой механизм в условиях господства политических партий в политической жизни страны. В результате, Сейм и Сенат будет осуществлять общую политику, тип представления. В конце статьи автор считает необходимым сосредоточить внимание на следующих факторов, которые должны быть приняты во внимание при рассмотрении введение в Украине двухпалатного парламента, учитывая опыт Польши. Во-первых, введение сената укрепит процесс демократизации государственной власти в Украине, будет способствовать более широкому представлению территориальных интересов на государственном уровне. Тем не менее, введение в Украине Сената на современном этапе может нарушить существующие, а также очень неустойчивы, механизмы взаимодействия органов государственной власти. Вы также должны учитывать, что в Украине, в отличие от Польши, вторая камера традиционного не был членом законодательного органа, и, следовательно, не имеет опыта функционирования двухпалатного парламента.

Ключевые слова: бикамерализм; парламента; органы государственной власти.

S. Soroka,
Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

SENATE IN THE SYSTEM OF STATE POWER'S BODIES IN POLAND IN 1989-2009

Analyzing the issues of bicameralism in Poland, it should be noted that throughout the existence of the Senate since 1989, debates continue regarding its reform and improvement. Among recent proposals that directly affect the performance of legislative functions of Parliament are: (1) increase to 3/5 majority needed to reject the decision of the Senate regarding the law adopted by the Seimas; 2) implementation of the participation of the Senate in re the adoption of laws when veteraani the President; 3) the introduction of a common (conciliation), the Commission of the Sejm and the Senate, to develop common positions and solutions of possible conflicts between the houses of Parliament. The problem of the Polish Parliament, which requires urgent attention is the lack of differentiation of the political composition of the Sejm and the Senate. Practice of functioning bicameral parliaments proves that the meaning of the existence of the second chamber are most obvious when its political composition is significantly different from the first composition. This is achieved by various types of representation of both chambers (e.g., the lower house of Parliament, political representation, higher – territorial representation), as well as excellent foundations for the choice and cadence of the chambers. In Poland «the Law on elections to the Sejm and the Senate» does not provide sufficient mechanisms that differentiate the results Viborg to both chambers. The introduction of the majority system of elections to the Senate (if proportionally in the diet) was not such a mechanism in terms of the dominance of political parties in the political life of the country. As a result, the Sejm and the Senate will implement a General policy, the type of representation. At the end of the article the author considers it necessary to focus on the following factors that should be taken into account when considering the introduction in Ukraine of the bicameral Parliament, given the experience of Poland. First, the introduction of the Senate will strengthen the process of democratization of state power in Ukraine, will contribute to a broader representation of territorial interests at the state level. However, the introduction in Ukraine of

the Senate at the present stage can disrupt existing, and also very unstable, the mechanisms of interaction of public authorities. You must also consider that in Ukraine, unlike in Poland, the second chamber traditionally was not a member of the legislature, and therefore has no experience of the functioning of a bicameral Parliament.

Keywords: *bicameralism; Parliament; public authorities.*

© Сорока С. В., 2015

Дата надходження статті до редколегії 26.05.2015 р.